

Vanemad mängivad laste keeleoskusega

Vene vanemad suruvad oma lapsi eesti lasteaedadesse

Viieaastast Vitjat peavad eestlastest mängukaaslased tobukeseks ja lükkavad ta vaikselt, kuid järjekindlalt oma seltsist välja. Põhjuseks on poisi napp keeleoskus.

Vitja ei suuda võrdsena kaasa lüüa eesti laste fantaasiamängudes ega oma arvamust selgelt avaldada. Vanemate soov õpetada poisile kiiresti selgeks sünnimaa keel on muutnud ta pelglikuks lapseks, kes kardab end väljendada nii eesti kui vene keeles.

Haridusministeeriumi korraldustalituse peaeksperti Ene Ritso sõnul pole Eestis praegu täpseid andmeid selle kohta, kui palju vene lapsi käib eestikeelsetes lasteaedades. Viimased andmed pärinevad 1993. aastast, kuid need on vananenud, sest vene vanemad on järjest rohkem huvitatud sellest, et nende järeltulijad veedaks päevad eestlastest eakaaslaste seltsis.

Ka Tallinna Mustamäe linnaosa haridusosakonna alushariduse nõuniku Silja Roosiaasa andmetel panevad väga paljud vene pered oma lapsed eestikeelsesse mängukeskkonda ja seda juba sõimeeas alates. Nii on nende arvelt tekkinud venekeelsetesse lasteaedadesse isegi vabu kohti, samal ajal kui eestikeelsed lasteaiaid on täis. Tallinna 49. lasteaia juhatajat Malle Heinmetsa on vene lasteaednikud isegi palunud venelasi mitte vastu võtta, sest neil jäävad rühmad tühjaks. Juhataja on siiski lähtunud vanemate kindlast soovist lapsele keel mängimise kõrvalt selgeks õpetada.

Lasteaeda vaid eesti keele pärast

Videolaenutajana töötav Inna pani oma nelja-aastase tütre eestikeelsesse lasteaeda vaid keeleõppe pärast. Ema hinnangul annab see tulevikus tüdrukule rohkem võimalusi tööd, sõpru ja ka elukaaslast leida. Mõned vanemad lausa keelavad kasvatajatel lapsega vene

keeles rääkida, seda tohtivat teha vaid siis, kui laps muidu üldse aru ei saa.

Tallinna 49. lasteaia kasvatajate sõnul on mõnel vanemal lausa kinnisidee kasvatada oma laps eestlaseks. Laps pannakse eesti lasteaeda, palgatakse tal le koduõpetaja ja hakatakse ka ise eestlastega suhtlema – ometi on lapsel võõras keelekeskkonnas algul väga raske toime tulla.

Haridusametniku Silja Roosiaasa sõnul toovad venelased lapse eestikeelsetesse lasteaedadesse hoolimata sellest, et ka emakeelsetes rühmades töötavad eestlastest kasvatajad ja õpetatakse eesti keelt. Malle Heinmetsa hinnangul otsustatakse eesti lasteaedade kasuks kartuses, et lapsed ei saa koolis eesti keelt piisavalt selgeks. Nii pannakse eesti lasteaedadesse ka lapsi, kes võiksid hoopis koduses olla.

Vene lapsed hoiavad kokku

Pole olemas mingeid ettekirjutusi, mitu muukeelset last rühma võtta ning lasteaednikud valivad Silja Roosiaasa sõnul lapsi kirjutamata reeglite järgi – kaks-kolm last rühma kohta. Hoolimata sellest, et nii mõnigi eesti ema on nurisenud, miks peab tema laps vene lastega lasteaias käima, näitab lasteaia juhataja Malle Heinmetsa kogemus, et üks-kaks vene last rühmas ei tekita mingeid probleeme.

Vene lapsi eestikeelsetesse lasteaedadesse panna haridusministeeriumi peaekspert Ene Ritso siiski ei soovita, seda eriti veel juhul, kui lapsevanemad ja hoovipealsed mängukaaslased ei oska eesti keelt. Kui rühmas on juba ees neli-viis vene last, on eestikeelses lasteaias käimine täiesti mõttetu, sest siis hakkavad nad vaid üksteisega mängima. Omavahele ei jäta neid enamasti mitte eestlased, vaid hoopis soov kergemini hakkama saada.

Ka 49. lasteaia kasvatajate sõnutsi ei ole rahvuste vahel mingeid probleeme,

kui just kasvatajad neid ise ei tekita, kuid ükskeelsed rühmakedes kujunevad paratamatult. Nii on ka samas lasteaias käiva kuuese Irina parimaks sõbraks rahvuskaaslasest Eveliina, kuigi ka eesti lapsed saavad temaga hästi läbi.

Eesti keelt vabalt kõnelev tüdrukuke tunnistab häbelikult, et käiks parema meelega vene lasteaias, sest seal saaks kõigiga vene keeles rääkida.

Keeleränded ühest rühmast teise

Kasvatajate hinnangul oleks hea, kui laps pandaks kohe algusest peale eestikeelsesse lasteaeda – siis õpib ta kiiremini keele selgeks ja harjub eestlastega mängima. Samas näitab Silja Roosiaasa mõne aasta tagune isiklik kogemus lastesõime juhatajana, et laps võõrkeelsesse sõimerühma siiski ei sobi, sest selles eas pole ju veel emakeelgi selge ja nii võib tekkida arengus kakskeelsusest tingitud seisak. Kui panna laps eestlaste keskele kolmeaastaselt, areneb ta edasi eestikeelsena. See aga tekitab probleeme kodys. Nii on Silja Roosiaasa poole pöördunud mitmed lihtsatest töölistest lapsevanemad ja pahanadanud: "Mis te mu lapsega teinud olete, ma ei saa kodus enam temast aru!"

Lapsele on liig seegi, kui ta pannakse pärast eestikeelset lasteaeda venekeelsesse kooli. Sageli ei saa lapsed seal hakkama, sest neil on segamini kahe keele grammatikad. Nii soovitabki Silja Roosiaas vanematele, kel on kindel plaan laps pärast eesti lasteaeda emakeelsesse kooli õppima saata, panna ta viieaastaselt uuesti venekeelsesse rühma tagasi.

Ene Ritso hinnangul tekitavad aga sellised keelelised ränded lastele arenguhäireid. Seepärast paneb ta vanematele südamele, et need juba varakult otsustaksid, kas laps läheb vene või eesti kooli ning toetaksid lapsi eesti keele selgekssaamise raskel teel.

MALLE PAJULA

Irina (6) räägib küll juba ladusalt eesti keelt, kuid eelistab siiski mängida vene laste seltsis.

RAUNO VOLMAR

EPL 1996, 27. IX